

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe

Director IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe

" 10 "

Curriculumul modular

S.08.O.025 Contabilitatea fiscală

Specialitatea: 41120 Impozite și percepe fiscală

Calificarea: Contabil

Chișinău 2023

Aprobat:

La ședința Consiliului metodic-științific al Centrului de Excelență în economie și Finanțe, proces-verbal nr. 3 din "09" 10 2023

Director adjunct pentru instruire și educație

Angela BOTEZATU

La ședința catedrei "Contabilitate și analiză economică", proces-verbal nr. 1 din "8" septembrie 2023

Șef catedră

Revilia CIORNÎ

Actualizat în baza Planului de învățământ, aprobat prin OMEC nr. 339, din 18.05.2022:

1. *Cristina SAVCIUC*, grad didactic superior, magistru în economie, IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe
2. *Revilia CIORNÎ*, grad didactic superior, magistru în economie, IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe

Recenzenți:

1. Natalia DARANUȚA, contabil-șef „Zimagro-Plus” SRL
2. Larisa CEBAN, auditor public principal, Curtea de Conturi

Adresa Curriculumului în Internet:

<http://edu.gov.md/ro/content/curriculum-invatamintul-profesional-tehnic-postsecundar>

Cuprins:

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională.....	5
III. Competențele profesionale specifice modulului	6
IV. Administrarea modulului	6
V. Unitățile de învățare.....	7
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	10
VII. Studiu individual ghidat de profesor.....	10
VIII. Lucrările practice recomandate	14
IX. Sugestii metodologice.....	14
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale.....	15
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii.....	17
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	18

I. Preliminarii

Curriculumul modular „Contabilitatea fiscală” este destinat pentru pregătirea specialiștilor din domeniul de formare profesională Contabilitate și impozite și are rolul de inițiere în metodologia de calcul și contabilizare a impozitelor, taxelor, contribuțiilor de asigurări sociale, primelor de asistență medicală, în vederea declarării corecte a acestora la instituțiile de resort.

Statutul Curriculumului. Curriculumul la unitatea de curs “Contabilitatea fiscală” este un document normativ și obligatoriu pentru realizarea procesului de pregătire a elevilor în învățământul profesional tehnic postsecundar, care vor putea să activeze atât în cadrul entităților economice, cât și în cadrul instituțiilor publice de resort.

Cursul este axat atât pe tratarea uzanțelor teoretice esențiale din domeniul fiscalității, cât și pe studierea bazată pe o serie de aplicații practice, care au drept scop explicarea modului concret de înregistrare contabilă și declarare a impozitelor și taxelor calculate de entități.

Funcțiile de bază ale Curriculumul sunt:

- didactică întru desfășurarea procesului educațional din perspectiva unei pedagogii axate pe acte normative ale procesului de predare-învățare-evaluare și certificare în contextul unei pedagogii axate pe competențe;
- reper pentru proiectarea pe competențe;
- componentă de bază pentru elaborarea strategiei de evaluare și certificare;
- orientare a procesului educațional spre formare de competențe la elevi;
- componentă fundamentală pentru elaborarea manualelor tipărite, manualelor electronice, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Principiile de construire și dezvoltare curriculară a curriculumului modular “Contabilitatea fiscală” sunt:

- Principiul funcționalității, care presupune identificarea a ceea ce este util viitorului profesionist din sectorul economiei;
- Principiul coerenței, conform căruia curriculumul nu ar trebui să fie o reproducere a celor studiate, ci ar trebui să fie corelat cu cerințele mediului de afaceri/angajatorului în vederea obținerii competențelor specifice necesare;
- Principiul flexibilității și al parcursului individual presupune acceptarea faptului că dezvoltarea optimă a elevului presupune în egală măsură diferențiere și integrare;
- Principiul adaptării la o categorie socio-profesională presupune un curriculum care să creeze un set de valori etice pozitive, care să ofere o inserție socio-profesională optimă.

Beneficiarii Curriculumului. Curriculumul este destinat:

- profesorilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar;
- elevilor care își fac studiile la specialitățile din domeniul economiei, dar și din alte domenii de activitate;
- autorilor de manuale și ghiduri metodologice;
- membrilor comisiilor pentru examenele de calificare;
- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării, dobândite în contexte non-formale și informale.

Scopul Curriculumului este de a dezvolta capacitățile și aptitudinile practice la elevi în domeniul contabilității fiscale ceea ce va contribui la ajustarea ofertei de muncă în corespundere cu necesitățile pieței muncii și a standardelor aferente de calitate. Formarea profesională a elevilor va fi asigurată prin cumulara cunoștințelor atât la nivel teoretic cât și practic, precum:

- disecarea metodelor de evidență fiscală;

- calcularea impozitului pe venit aferent activității de întreprinzător a entității;
- perfectarea dărilor de seamă fiscale aferente impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător a entității;
- ilustrarea algoritmului de înregistrare a impozitului pe venit reținut la sursa de plată la entitate;
- perfectarea dărilor de seamă fiscale aferente impozitului pe venit reținut la sursa de plată a entității;
- perfectarea facturilor fiscale, registrelor de evidență a procurărilor și livrărilor la entitate;
- determinarea obligațiilor fiscale aferente TVA a entității în vederea perfectării Declarației privind TVA;
- contarea operațiunilor de procurare și livrarea a entității prin prisma TVA;
- disecarea etapelor de contabilizare a taxelor aferente operațiunilor de import ale entității;
- perfectarea dărilor de seamă fiscale aferente impozitelor și taxelor locale calculate de entitate;
- calcularea contribuțiilor de asigurări sociale stat la entitate în funcție de categoria de plătitori și asigurați;
- contabilizarea contribuțiilor de asigurări sociale stat și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și perfectarea declarațiilor aferente.

Activitatea didactică a profesorilor care predau disciplina dată trebuie să îmbine aspectele teoretice și metodologice cu cele practico-aplicative, să accentueze caracterul interdisciplinar al predării-învățării și să se realizeze printr-o continuă diversificare a strategiilor și metodelor de învățământ.

Pentru studierea acestui modul este necesară studierea prealabilă a următoarelor unități de curs:

U.02.O.005 Bazele antreprenoriatului;

F.04.O.012 Bazele contabilității;

P.04.O.047 Practica de instruire;

F.05.O.014 Metode și tehnici de evaluare contabilă;

S.06.A.030 Sistemul documentelor contabile;

P.06.O.048 Practica tehnologică;

S.06.O.019 Contabilitatea activității de exploatare;

S.07.O.020 Contabilitatea activității de finanțare;

F.07.O.017 Fiscalitate;

S.07.O.023 Controlul financiar-fiscal.

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Într-o economie de piață, interesele statului în domeniul economic, social, cultural sunt realizate prin intermediul pârgurilor economico-financiare dintre care cea mai importantă este sistemul de impozite și taxe aplicate persoanelor juridice și fizice. Obligațiile fiscale ale entităților sunt de o diversitate mare, în condițiile actuale ale economiei, materializându-se într-o varietate de impozite directe și indirecte. În situația în care Republica Moldova este o țară care aderă la Uniunea Europeană, legislația națională, în general, și legislația contabilă și fiscală în mod particular, nu pot fi concepute decât evoluând în contextul european. Evoluțiile rapide în domeniul contabilității determină modificări și completări ale legislației fiscale pentru a răspunde necesităților statului și ale plătitorilor de impozite și taxe. În același timp, contabilitatea rămâne principalul furnizor de informații pentru scopuri fiscale, astfel că are loc un proces permanent de relaționare între cele două domenii. Pornind de la aceste realități, cursul își propune ca pe baza cercetării în detaliu a vastei documentații disponibile și a constatărilor faptice să pună în evidență convergențele și divergențele care există între contabilitate și fiscalitate. Studiind acest modul elevii vor fi competenți de a:

- organiza evidența sintetică și analitică a impozitelor și taxelor a entității;

- calcula, contabiliza și declara impozitul pe venit;
- perfecta documente și registre contabile aferente;
- calcula, trece în cont și declara TVA;
- selecta și identifica taxele locale prin prisma genului de activitate exercitat de entitate;
- contabiliza și declara taxele locale;
- conta operațiunile de calcul și reținere a contribuțiilor de asigurări sociale stat și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Competențele formate și dezvoltate în cadrul acestei unități de curs vor fi necesare pentru studierea următoarelor module:

P.08.O.049 Practica ce anticipează probele de absolvire.

III. Competențele profesionale specifice modulului

În conformitate cu Standardul de calificare Contabil, domeniul de formare profesională 411 Contabilitate și impozite, nivelul 4 CNC, aprobat prin Ordinul MEC nr.454 din 30.05.2022, modulul Contabilitatea fiscală contribuie la formarea următoarelor *competențe profesionale*:

CP7. Întocmirea rapoartelor statistice, declarațiilor fiscale.

CP8. Evaluarea și inventarierea patrimoniului. Întocmirea situațiilor financiare.

CP9. Dezvoltarea profesională și asigurarea calității lucrărilor efectuate.

Competențele profesionale specifice modulului Contabilitatea fiscală:

CS1. Operarea cu mecanismul de calcul, contabilizare și declarare a impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător a entității;

CS2. Contarea impozitului pe venit reținut la sursa de plată în vederea declarării corecte acestora la Serviciul Fiscal de Stat;

CS3. Declararea contribuțiilor de asigurări sociale stat și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală ale entității;

CS4. Contabilizarea TVA în vederea perfectării Declarației privind TVA la entitate;

CS5. Ilustrarea algoritmului de contabilizare a taxelor locale prin prisma declarării acestora organelor de resort.

IV. Administrarea modulului

Modul de administrare a modulului va fi redat în formă de tabel.

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		Prelegeri	Practică/ Seminar			
VIII	120	30	30	60	examen	4

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
1. Contabilitatea impozitului pe venit aferent activității de întreprinzător		
UC1. Operarea cu mecanismul de calcul, contabilizare și declarare a impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător a entității.	1.1 Metodele de evidență în contabilitatea fiscală. 1.2 Metodologia de calcul a venitului impozabil în funcție de subiectul impunerii. 1.3 Contabilitatea impozitului pe venit. 1.4 Aspecte privind perfectarea și prezentarea Declarațiilor cu privire la impozitul pe venit de către persoanele juridice și persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător.	A1.1 Disecarea metodelor de evidență fiscală; A1.2 Aplicarea prevederilor cadrului normativ specific și tangențial domeniului fiscal aferent impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător; A1.3 Deducerea cheltuielilor aferente activității de întreprinzător; A1.4 Determinarea amortizării fiscale a mijloacelor fixe; A1.5 Distingerea surselor de venit impozabile și neimpozabile ale entității; A1.6 Calcularea și contabilizarea impozitului pe venit aferent activității de întreprinzător; A1.7 Perfectarea declarațiilor fiscale aferente impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător a entității.
2. Contabilitatea impozitului pe venit reținut la sursa de plată		
UC2. Contarea impozitului pe venit reținut la sursa de plată în vederea declarării corecte a acestora la Serviciul Fiscal de Stat.	2.1 Contabilitatea impozitului pe venit reținut din salariu. 2.2 Contabilitatea impozitului pe venit reținut din alte plăți efectuate în folosul persoanei fizice. 2.3 Modul de perfectare și prezentare a dărilor de seamă fiscale privind veniturile achitate și impozitul pe venit reținut la sursa de plată.	A2.1 Contabilizarea impozitului pe venit reținut din salariu; A2.2 Înregistrarea contabilă a impozitului pe venit reținut din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice; A2.3 Ilustrarea metodologiei de înregistrare a operațiilor de procurare a bunurilor și serviciilor de locațiune de la persoanele fizice;

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
		A2.4 Implimentarea contabilă a regimului fiscal pentru dividende; A2.5 Contabilizarea și raportarea fiscală a impozitului pe venit reținut din alte plăți efectuate în folosul persoanei fizice în cadrul entității; A2.6 Perfectarea declarației fiscale aferente impozitului pe venit reținut la sursa de plată.
3. Contabilitatea contribuțiilor de asigurări sociale de stat și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală		
UC3 Declararea contribuțiilor de asigurări sociale stat și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală ale entității.	3.1 Contabilitatea contribuțiilor de asigurări sociale stat. 3.2 Contabilitatea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.	A3.1 Calculul contribuțiilor de asigurări sociale stat la entitate în funcție de categoria de plătitori și asigurați; A3.2 Contabilizarea contribuțiilor de asigurări sociale stat; A3.4 Înregistrarea contabilă a operațiunilor de calcul și reținere a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. A3.5 Perfectarea declarațiilor aferente contribuțiilor de asigurări sociale stat și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală ale entității.
4. Contabilitatea taxei pe valoarea adăugată		
UC4. Contabilizarea TVA în vederea perfectării Declarației privind TVA la entitate.	4.1 Contabilitatea TVA aferentă procurărilor și livrărilor prin prisma determinării obligațiilor fiscale aferente. 4.2 Contabilitatea livrărilor scutite de T.V.A. cu drept de deducere. 4.3 Contabilitatea TVA de la avansurile primite.	A4.1 Contarea a operațiunilor de procurare și livrare a entității prin prisma TVA; A4.2 Operarea cu algoritmul de perfectare a registrelor de evidență a procurărilor și livrărilor la entitate;

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
	4.4 Contabilitatea TVA aferentă procurărilor care nu sunt folosite pentru desfășurarea activității de întreprinzător. 4.5 Regimul de taxare inversă a TVA. 4.6 Contabilitatea TVA aferentă operațiunilor de import a serviciilor. 4.7 Declararea și achitarea T.V.A.	A4.3 Ilustrarea cazurilor speciale de eliberare a facturilor fiscale; A4.4 Contabilizarea TVA aferentă procurărilor și livrărilor când beneficiarul/furnizorul nu este plătitor de TVA; A4.5 Disecarea modului de contabilizare a livrărilor scutite de TVA cu drept de deducere și fără drept de deducere; A4.6 Ilustrarea algoritmului de înregistrare a TVA în operațiile de livrare cu plata anticipată la entitate; A4.7 Declararea și contabilizarea TVA în cadrul regimului de taxare inversă; A4.8 Determinarea obligațiilor fiscale aferente TVA procurărilor care nu sunt folosite pentru desfășurarea activității de întreprinzător; A4.9 Contarea TVA la import de servicii; A4.10 Perfectarea Declarației privind TVA a entității.
5. Contabilitatea altor impozite și taxe		
UC5. Ilustrarea algoritmului de contabilizare a altor impozite și taxe prin prisma declarării acestora organelor de resort.	5.1 Corespondența conturilor privind calcularea taxei vamale și a taxei pentru executarea procedurilor vamale. 5.2 Contabilitatea taxelor locale. 5.3 Contabilitatea altor taxe.	A5.1 Disecarea etapelor de contabilizare a taxelor aferente operațiunilor de import a bunurilor; A5.2 Determinarea și contabilizarea taxelor locale prin prisma genului de activitate exercitat de entitate; A5.3 Contabilizarea altor taxe; A5.4 Perfectarea declarațiilor fiscale aferente taxelor locale calculate de entitate.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	Contabilitatea impozitului pe venit aferent activității de întreprinzător	36	10	10	16
2.	Contabilitatea impozitului pe venit reținut la sursa de plată	24	6	6	12
3	Contabilitatea contribuțiilor de asigurări sociale de stat și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală	10	2	2	6
4.	Contabilitatea taxei pe valoarea adăugată	30	8	8	14
5.	Contabilitatea altor impozite și taxe	20	4	4	12
	Total	120	30	30	60

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Studiile individuale pot fi încărcate pe platforme online, inclusiv Google Classroom.

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Contabilitatea impozitului pe venit aferent activității de întreprinzător			
- Titlul II al Codului Fiscal; - Hotărâre Guvern Nr. 693 din 11.07.2018 cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit; - Ordin Ministerul Finanțelor Nr. 153 din 22.12.2017 privind aprobarea formularului tipizat al Declarației cu privire la impozitul pe venit pentru agenții economici; - Ordin Ministerul Finanțelor Nr. 40 din 09.03.2020 cu privire la aprobarea formularului tipizat al Dării de seamă	<u>Portofoliul cu declarații fiscale:</u> - Declarația cu privire la impozitul pe venit pe perioada fiscală (forma VEN12); - Darea de Seamă privind impozitul pe venitul agenților economici subiecți ai sectorului întreprinderilor mici și mijlocii (forma SIMM20); - Darea de seamă unificată/(Declarația) (Formularul UNIF21), - Ordine de plată (impozite).	Prezentarea portofoliului cu declarații fiscale	Săptămâna 3

privind impozitul pe venitul agenților economici subiecți ai sectorului întreprinderilor mici și mijlocii; - Ordin Serviciul Fiscal De Stat Nr. 370 din 24.07.2020 cu privire la aprobarea formularului UNIF21 – Dare de seamă fiscală unificată/ (Declarația) și a Modulului de completare a acesteia; - Ordin Ministerul Finanțelor Nr. 126 din 22.12.2022 cu privire la modul de achitare și evidență a plăților la bugetul public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor în anul 2023.			
2. Contabilitatea impozitului pe venit reținut la sursa de plată			
- Titlul II al Codului Fiscal; - Hotărârea Guvernului Nr. 697 din 22.08.2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la reținerea impozitului pe venit din salariu și din alte plăți efectuate de către patron în folosul angajatului, precum și din plățile achitate în folosul persoanelor fizice care nu practică activitate de întreprinzător pentru serviciile prestate și/sau efectuarea de lucrări; - Ordin Ministerul Finanțelor Nr. 94 din 30.07.2020 cu privire la	<u>Portofoliul cu declarații fiscale/documente:</u> - Jurnalul de înregistrare a operațiilor economice; - Act de achiziție a mărfurilor; - Act de achiziție a serviciilor de locațiune și a cheltuielilor aferente; - Ordine de plată; - (Forma IPC21) Declarația privind reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de	Prezentarea portofoliului cu declarații fiscale/documente.	Săptămâna 5

aprobarea formularului tipizat (Forma IPC21) Declarația privind reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate și a Instrucțiunii cu privire a modul de completare a formularului nominalizat; - Ordin Ministerul Finanțelor Nr. 95 din 30.07.2020 cu privire la aprobarea formularului tipizat (Forma IALS21) „Nota de informare privind salariul și alte plăți efectuate de către angajator în folosul angajaților, precum și plățile achitate rezidenților din alte surse de venit decât salariul și impozitul pe venit reținut din aceste plăți” și Modul de completare a acesteia.	asigurări sociale de stat obligatorii calculate; - (Forma IALS21) „Nota de informare privind salariul și alte plăți efectuate de către angajator în folosul angajaților, precum și plățile achitate rezidenților din alte surse de venit decât salariul și impozitul pe venit reținut din aceste plăți.		
3. Contabilitatea contribuțiilor de asigurări sociale de stat și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală			
- Legea bugetului asigurărilor sociale de stat; - Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.	<u>Portofoliul cu declarații fiscale:</u> - Darea de seamă privind calcularea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și evidența nominală a asiguraților în sistemul public de asigurări sociale (Forma CAS18-AN); - Informația privind	Prezentarea portofoliului cu declarații fiscale.	Săptămâna 6

	stabilirea drepturilor sociale și medicale aferente raporturilor de muncă (forma IRM19).		
4. Contabilitatea taxei pe valoarea adăugată			
- Titlul III Codul Fiscal; - Ordin Ministerul Finanțelor Nr. 118 din 28.08.2017 cu privire la aprobarea formularului tipizat de document primar cu regim special „Factura fiscală” și a Instrucțiunii privind completarea acestuia; - Ordin Inspectoratul Fiscal Principal De Stat Nr. 1164 din 25.10.2012 cu privire la aprobarea formularului Declarației privind TVA și a Modulului de completare a Declarației privind TVA.	<u>Portofoliul cu documente/registre/declarații fiscale:</u> - Jurnalul de înregistrare a operațiilor economice; - Facturi fiscale; - Registrul de evidență a livrărilor; - Registrul de evidență a procurărilor; - Declarația privind TVA.	Prezentarea portofoliului cu documente/registre/declarații fiscale.	Săptămâna 9
5. Contabilitatea altor impozite și taxe			
- Titlul VII al Codului Fiscal; - Decia Consiliului Municipal/Raional Cu privire la punerea în aplicare a taxelor locale; - Ordin Inspectoratul Fiscal Principal De Stat Nr. 1603 din 20.12.2012 privind aprobarea formularelor tipizate ale Dării de seamă pe taxele locale (Forma TL 13) și a instrucțiunii privind modul de întocmire și prezentare a acesteia.	<u>Portofoliul cu declarații fiscale:</u> - Darea de seamă pe taxele locale (forma TL13).	Prezentarea portofoliului cu declarații fiscale.	Săptămâna 10

VIII. Lucrările practice recomandate

Nr.	Unități de învățare	Lista lucrărilor practice	Ore
1.	Contabilitatea impozitului pe venit aferent activității de întreprinzător	Perfectarea darilor de seamă fiscale aferente impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător a unei entități de reper.	6
2.	Contabilitatea impozitului pe venit reținut la sursa de plată	Perfectarea darilor de seamă fiscale aferente impozitului pe venit reținut la sursa de plată a unei entități de reper.	4
3.	Contabilitatea taxei pe valoarea adăugată	Perfectarea facturilor fiscale, Registrului de evidență a procurărilor, Registrului de evidență a livrărilor, Declarației privind TVA a unei entități de reper.	4
4.	Contabilitatea altor impozite și taxe	Perfectarea dărilor de seamă fiscale aferente taxelor locale a unei entități de reper.	4

IX. Sugestii metodologice

Curriculumul la modulul "Contabilitatea fiscală" are drept scop formarea și dezvoltarea competențelor profesionale la elevii din învățământul profesional tehnic postsecundar. Elementul de bază al Curriculumului sunt competențele ce trebuie formate și dezvoltate în procesul de formare profesională. Acestea vor fi formate prin organizarea eficientă a procesului de instruire.

Pentru facilitarea procesului de asimilare de către elevi a cunoștințelor este necesară identificarea unor obiective secundare care constau în:

- identificarea metodelor de instruire în domeniul contabilității;
- stabilirea mai multor metode alternative de cercetare din care să fie selectată metoda cea mai potrivită pentru a rezolva problematica particulară de cercetare;
- precizarea informației existente în domeniul cercetării contabile în mod comparativ și dezvoltarea gândirii creative fiscale;
- precizarea constrângerilor întâlnite în domeniul cercetării contabile.

La formarea unor abilități contabil-fiscale specifice se recomandă consemnarea condițiilor de desfășurare a procesului didactic:

1. *Organizarea activităților.* Pentru buna organizare a procesului didactic ambii participanți necesită de a-și organiza activitățile. Organizarea eficientă a lecției influențează în mare măsură nivelul de formare a competențelor. Astfel, în procesul de organizare a activităților se vor asigura:

- condiții optime pentru buna colaborare dintre elev și profesor;
- un set de procese care duc la îmbunătățirea relațiilor dintre părți;
- un nivel de implicare a părților acționând în baza unor reguli și acțiuni prestabilite.

2. *Selectarea adecvată a metodelor de instruire.* Metodele moderne au tendința de a se apropia cât mai mult de metodele cercetării științifice, antrenând elevii în activități de investigare și cercetare directă a fenomenelor. Utilizarea metodelor interactive în activitatea didactică are ca rezultat creșterea motivației pentru învățare și a încrederii în sine, contribuie la formarea atitudinii pozitive față de obiectele de studiu în școală și asigură condițiile formării capacității copiilor de a interacționa și de a comunica, pregătindu-i mai bine pentru activitatea socială. Se recomandă utilizarea metodelor de instruire precum: problematizarea, algoritmizarea, simularea, simularea efectuată cu produse software, jocul didactic, studiul de caz.

În contextul digitalizării procesului educațional vor fi valorificate instrumentele Google, PowerPoint, Wordwall, WordArt, Canva, Mentimeter etc. Studiile individuale pot fi încărcate pe platforme online, inclusiv Google Classroom.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea competențelor profesionale urmărește să cunoască în ce măsură elevii au realizat obiectivele propuse în cadrul procesului didactic. Cumulate, rezultatele școlare trebuie să asigure finalitățile propuse, respectiv, rezultatele învățării care reprezintă ceea ce o persoană înțelege, cunoaște și este capabilă să facă la finalizarea unui proces de învățare. Rezultatele învățării se exprimă prin cunoștințe, abilități și competențe dobândite pe parcursul diferitelor experiențe de învățare formală, nonformală și informală.

Formele de evaluare care pot fi aplicate la unitatea de curs "Contabilitatea fiscală" sunt: inițială, formativă (curentă) și sumativă (finală).

Evaluarea inițială are un scop de a colecta cât mai exact informațiile absolut necesare fiecărui profesor pentru a-și elabora strategia didactică la un grup de elevi.

Evaluarea pe parcurs, cunoscută și sub denumirea de evaluare formativă sau de progres, indică pe tot parcursul instruirii progresul realizat, unde se situează rezultatele parțiale față de cele finale proiectate și permite tuturor să-și amelioreze activitatea (profesorului - strategia de predare; elevilor - pe cea de învățare). Evaluarea se va realiza prin diverse modalități: observarea comportamentului elevului, analiza rezultatelor activității elevului, discuția/conversația, prezentarea proiectelor individuale de activitate.

Evaluarea sumativă se realizează la finele disciplinei și solicită elevului demonstrarea competenței profesionale. Cadrele didactice vor elabora sarcini prin care vor orienta comportamentul profesional al elevului spre demonstrarea sistemului de cunoștințe și abilități. În acest scop, vor fi clar stabiliți indicatorii și descriptorii de performanță ai procesului și produsului realizat de către elev.

Evaluarea centrată pe produs la curriculumul modular "Contabilitatea fiscală" reprezintă un exemplu de integrare creativă a perfectării documentelor, registrelor contabile, dărilor de seamă fiscale și comunicaționale în procesul de predare învățare-evaluare. Aceste produse pot fi apreciate prin instrumente de evaluare diverse, dintre care: portofoliul, teste de evaluare, grile de evaluare criterială și ghidurile de notare, exercițiul rezolvat. Avantajele utilizării acestor instrumente sunt numeroase și fac diferența față de instrumentele de evaluare tradițională: ilustrarea clară a așteptărilor ameliorează performanța; elevii devin judecători mai buni ai calității propriei munci; elevii primesc un feedback mai informativ; elevii sunt avertizați în legătură cu criteriile pe care le vor folosi pentru furnizarea de feedback, la interevaluare și devin mai responsabili în ceea ce privește calitatea produsului final.

Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor cognitive sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Teste de evaluare cu itemi	- Corectitudinea interpretării itemului propus spre rezolvare; - Corespunderea rezolvării propuse de condițiile indicate în item; - Corectitudinea selectării răspunsului (pentru itemi cu alegere duală); - Integritatea și corectitudinea setului de selecții (pentru itemi cu alegere multiplă); - Stabilirea corectă a perechilor corelate (pentru itemii tip asociere); - Corespunderea răspunsului setului prestabilit de valori; - Corespunderea răspunsului cerințelor din enunțul itemului (în cazul itemilor cu răspuns deschis).
2.	Exercițiu rezolvat	- Înțelegerea enunțului exercițiului; - Corectitudinea formulării ipotezelor; - Corectitudinea raționamentelor; - Corectitudinea rezultatelor; - Modul de prezentare și de interpretare a rezultatelor.
3.	Problemă rezolvată	- Înțelegerea problemei; - Documentarea în vederea identificării informațiilor necesare în rezolvarea problemei; - Formularea și testarea ipotezelor; - Stabilirea strategiei rezolutive; - Prezentarea și interpretarea rezultatelor.
4.	Argumentare scrisă/orală	- Corespunderea formulărilor temei; - Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespundere cu tezele puse în discuție; - Utilizarea unui limbaj adecvat și bogat, respectarea normelor literare.
5.	Studiu de caz	- Corectitudinea interpretării studiului de caz propus; - Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora. - Corectitudinea lingvistică a formulărilor, utilizarea adecvată a terminologiei în cauză; - Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului analizat de caz; - Completitudinea informației și coerența între subiect și documentele studiate; - Exactitudinea rezultatelor și rigoarea probelor; - Capacitatea de analiză și de sinteză a documentelor; - Originalitatea studiului, a formulării și a realizării; - Personalizarea (să nu fie lucruri copiate).

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
6.	Formulare de documente, registre contabile, declarații fiscale completate	- Corespunderea termenilor de referință; - Corespunderea sarcinilor; - Selectarea documentelor primare corespunzătoare faptelor economice; - Întocmirea elementelor obligatorii ale documentelor primare; - Operarea cu algoritmul de completare a documentelor primare, registrelor contabile și a declarațiilor fiscale; - Corectitudinea calculelor; - Fundamentarea deciziilor; - Ținuta lingvistică; - Respectarea termenilor de elaborare.
7.	Portofoliul	- Validitatea (adecvarea la cerință, modul de concepere); - Completitudinea/ finalizarea; - Elaborarea și structura (acuratețea, rigoarea, logica, coerența etc); - Calitatea materialului utilizat; - Creativitatea, originalitatea; - Redactarea (respectarea convențiilor, capacitatea de sinteză); - Corectitudinea limbii utilizate (exprimare, ortografie, punctuație etc); - Motivația/lipsa de motivație a elevului pentru activitatea didactică, teoretică și practică; - Progresul sau regresul înregistrat de elev în propria pregătire profesională, în dobândirea competențelor generale și specifice; - Raportul efort/ rezultate.

În contextul digitalizării procesului educațional vor fi valorificate diverse aplicații și platforme: Google forms, Kahoot, Mentimeter, Testmoze, Quizziz, LearningApps, etc.

Unitatea de curs „Contabilitatea fiscală” se va finaliza cu un examen. Nota finală se va stabili în proporție de 60% reușita curentă și 40% nota de la examen.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

1. Sală de curs echipată cu: calculatoare de birou, proiector multimedia, ecran, notebook cu Office instalat, conexiune la Internet sau Wi-Fi.
2. Mobilier adecvat particularităților de vârstă ale elevilor.
3. Materiale și resurse didactice: acte normative în vigoare, Planul general de conturi contabile, fișe cu sarcini, cretă colorată, fișe cu lipici, PPT, tablă, documente primare, Registre contabile, declarații fiscale.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Vor fi indicate doar resursele didactice ce sunt puse la dispoziția elevilor de către instituția de învățământ, ce pot fi procurate sau accesate de către elevi.

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare
I. Acte normative			
1.	Planul general de conturi contabile	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115293&lang=ro	nelimitat
2.	Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017. În: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> . 2018, nr.1-6	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125231&lang=ro	nelimitat
3.	Ordin MF Nr. 118 din 06.08. 2013 privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate. În: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> . 2013, nr.177	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131868&lang=ro#	nelimitat
4.	ORDIN Nr. 118 din 28-08-2017 cu privire la aprobarea formularului tipizat de document primar cu regim special „Factura fiscală” și a Instrucțiunii privind completarea acestuia În: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> , 22-09-2017 în Nr. 340-351 art. 1750	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131815&lang=ro#	nelimitat
5.	Hotărâre Guvern Nr. 693 din 11.07.2018 cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit.	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137374&lang=ro#	nelimitat
6.	Ordin Ministerul Finanțelor Nr. 153 din 22.12.2017 privind aprobarea formularului tipizat al Declarației cu privire la impozitul pe venit pentru agenții economici.	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=119968&lang=ro#	nelimitat
7.	Ordin Ministerul Finanțelor Nr. 40 din 09.03.2020 cu privire la aprobarea formularului tipizat al Dării de seamă privind impozitul pe venitul agenților economici subiecți ai sectorului întreprinderilor mici și mijlocii.	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=132197&lang=ro#	nelimitat
8.	Ordin Serviciul Fiscal De Stat Nr. 370 din 24.07.2020 cu privire la aprobarea formularului UNIF21 – Dare de seamă fiscală unificată/ (Declarația) și a Modulului de completare a acesteia	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138217&lang=ro#	nelimitat

9.	Hotărâre Guvern Nr. 697 din 22-08-2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la reținerea impozitului pe venit din salariu și din alte plăți efectuate de către patron în folosul angajatului, precum și din plățile achitate în folosul persoanelor fizice care nu practică activitate de întreprinzător pentru serviciile prestate și/sau efectuarea de lucrări. În: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> , 29-08-2014 Nr. 256-260 art. 745	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137354&lang=ro#	nelimitat
10.	Ordin Ministerul Finanțelor Nr. 126 din 22-12-2022 cu privire la modul de achitare și evidență a plăților la bugetul public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor în anul 2023. În: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> , 28-12-2022, Nr. 435-437 art. 1483.	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134767&lang=ro	nelimitat
11.	Ordin Ministerul Finanțelor Nr. 94 din 30-07-2020 cu privire la aprobarea formularului tipizat (Forma IPC21) Declarația privind reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate și a Instrucțiunii cu privire a modul de completare a formularului nominalizat. În: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> , 07-08-2020, Nr. 199-204 art. 687.	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138041&lang=ro#	nelimitat
12.	Ordin Ministerul Finanțelor Nr. 95 din 30-07-2020 cu privire la aprobarea formularului tipizat (Forma IALS21) „Nota de informare privind salariul și alte plăți efectuate de către angajator în folosul angajaților, precum și plățile achitate rezidenților din alte surse de venit decât salariul și impozitul pe venit reținut din aceste plăți” și Modul de completare a acesteia. În: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> , 07-08-2020, Nr. 199-204 art. 688.	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126136&lang=ro	nelimitat
13.	Hotărâre Guvern Nr. 941 din 22-12-2020 cu privire la aprobarea Catalogului mijloacelor fixe. În: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> , 31-12-2020, Nr. 372-382 art. 1141.	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131787&lang=ro#	nelimitat
14.	Ordin Inspectoratul Fiscal Principal De Stat Nr. 1164 din 25.10.2012 cu privire la aprobarea formularului Declarației privind TVA și a Modulului de completare a Declarației privind TVA.	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135433&lang=ro#	nelimitat

15.	Ordin Inspectoratul Fiscal Principal De Stat Nr. 1603 din 20.12.2012 privind aprobarea formularelor tipizate ale Dării de seamă pe taxele locale (Forma TL 13) și a instrucțiunii privind modul de întocmire și prezentare a acesteia.	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135901&lang=ro#	nelimitat
16.	Codul vamal al Republicii Moldova COD Nr. 1149 din 20.07.2000	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136158&lang=ro#	nelimitat
II. Lucrări științifice			
17.	GRIGOROI, Lilia; BÎRCĂ, Aliona; ȚURCANU Liliana [et al.]. Contabilitatea întreprinderii: <i>Manual, Ed. a 3-a, rev. și actualizată</i> . Chișinău: Cartier, 2021. - 799 p. ; tab.. - Bibliogr.: p. 795-799. ISBN 978-9975-86-456-5.	Biblioteca IP CEEF	limitat
18.	GRAUR, Anatol; BUCUR, Vasile [et al.]. <i>Contabilitatea impozitelor. Teorie și practică Manual, Ed. a 3-a, rev. și actualizată</i> . Chișinău, 2007. ISBN 9789975758307.	Biblioteca IP CEEF	limitat
III. Alte surse de informații			
19.	Materialele paginii Web "Totul pentru contabil"	https://www.contabilsef.md/	nelimitat
20.	Materialele paginii Web "Universul contabililor profesioniști"	https://contabilitatea.md/	nelimitat
21.	Materialele paginii Web "Biroul Național De Statistică al Republicii Moldova"	https://statistica.gov.md/ro	nelimitat
22.	Materialele paginii Web "Serviciul Fiscal de Stat al Republicii Moldova"	https://sfs.md/ro	nelimitat